

BİLGİ NOTU

Sirküler No	: 4
Konu	: 20 soruda; 32 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Karara İlişkin Tebliğ ile getirilen yeni düzenlemeler.

13.09.2018 tarihli ve 30534 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 85 sayılı Cumhurbaşkanı kararı ile 32 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Karar’da (“Karar”) değişiklik yapılmıştır. Değişikliği yapan 2018-32/51 numaralı Tebliğ’e (“Tebliğ”) göre, Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdettikleri menkul ve gayrimenkul alım-satım sözleşmelerinde, taşıt ve finansal kiralama d hil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, iř, hizmet ve eser sözleşmelerinde, sözleşme bedellerini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramayacaklardır. 13.09.2018 tarihinden önce döviz cinsi esas alınarak akdedilen sözleşmelerin bedelleri ise 30 gün içerisinde (13.10.2018 tarihine kadar) Türk Lirası (“TL”) cinsinden yeniden belirlenmek zorundadır.

Söz konusu bu değişiklikler anlaşılır olmaması sebebiyle kamuoyunda yoğun tartişmalara yol açmıştır. Hazine ve Maliye Bakanlığı soru işaretlerini gidermek adına 06.10.2018 tarihinde bu Tebliği yayımlamıştır. Tebliğ ile getirilen düzenlemelerin önemli kısımları soru-cevap şeklinde işbu bilgi notumuzda açıklanmaktadır.

1. TEBLİĞ’İN AMACI NEDİR?

Bu Tebliğ, Karar’ın yayımından sonra gündeme gelen soru işaretlerini gidermek ve Karar’ın uygulama alanlarını belirlemek maksatlarıyla düzenlenmiştir. Tebliğ’in kimleri kapsadığı, hangi tür sözleşmelerin TL cinsinden yapılması gerektiği, hangi tür sözleşmelerin döviz olarak devam edebileceği, sözleşmelerin hangi kur üzerinden TL’ye çevrilmesi gerektiği ile ilgili detaylara, Tebliğ’de yer verilmiştir.

2. TEBLİĞ’DEKİ “KİŐİ” İFADESİ NE ANLAMA GELİR?

Hukukta kişi denildiğinde anlaşılması gereken gerçek ve tüzel kişilerdir.

Örneğin her insan bir gerçek kişidir. Tüzel kişi, ise gerçekte kişilik sahibi değildir; fakat kişilik sahibi olarak kabul edilen mal ve toplulukların genel adıdır. Sözgelimi şirketler, kooperatifler, devletler birer tüzel kişiliktir.

3. TÜRKİYE’DE YERLEŞİK KİŐİ NE DEMEKTİR?

Türkiye’de yerleşik kişi yurt dışında işçi, serbest meslek ve müstakil iř sahibi Türk vatandaşları d hil, Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişileri ifade etmektedir. Türkiye’de yerleşik bir şirketin; yurtdışında bulunan şubesi, irtibat ofisi, temsilciliği, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahibi olduğu diğer şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler de, Karar kapsamında Türkiye’de yerleşik kişi sayılır.

4. “DÖVİZE ENDEKSLİ” NE DEMEKTİR?

TL olarak belirlenen bir borcun, ödeme gününde, tarafların anlaştığı bir döviz cinsi ile de  denebilmesidir. Tebliğ ile sözleşme bedelini, fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenler ve/veya emtialara endekslemek de yasaklanmıştır. Böylece sözleşme bedelini altına, gümüşe ve petrole endekslemek de mümkün değildir. Tebliğ kapsamında yasak sayılan dövize endekli düzenlemeler aşağıdaki gibi örneklenebilir:

Örneğin, “Kira bedeli 10.000-TL’dir. Kira bedeli, her ayın ilk beş günü dolar olarak ödenecektir.” veya “Kira bedeli 20.000-TL’dir.  cer aylık dönemler sonunda, Euro’nun TL karşılığı esas alınarak kira bedeli yeniden hesaplanacaktır.” ya da “Maaştaki artışlar, altın/gümüş/petrol fiyatlarının son  c aydaki ortalaması dikkate alınarak hesaplanacaktır”.

5. GAYRİMENKUL SATIş SöZLEşMESİ, DÖVİZ YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK YAPILABİLİR Mİ? YAZILI SöZLEşME OLMADAN GAYRİMENKUL SATIşI YAPILIRSA, BEDELİ DÖVİZ YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK ÖDENEBİLİR Mİ?

Türkiye’de yerleşik kişiler arasında yapılacak, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan gayrimenkul satış sözleşmelerinin (konut ve çatılı işyerleri dahil) döviz ya da dövize endekli olması mümkün değildir. Bu kişilerin, yurtdışında yer alan bir gayrimenkul için yapacakları satış sözleşmesi döviz cinsinden olabilir.

Bilindiği gibi, yazılı bir sözleşme olmadan da gayrimenkul satışı yapılabilir. Tebliğ ile amaçlanan, satış bedelinin döviz ya da dövize endekli olarak ödenmesinin yasaklanmasıdır. Diğer bir deyişle, gayrimenkul yazılı bir sözleşme olmadan satılabilirse de, taraflarca satış bedeli döviz ya da dövize endekli olarak kararlaştırılmaz ve satış bedeli bu Őekilde  denemez.

6. GAYRİMENKUL KİRA SöZLEşMESİ DÖVİZ YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK YAPILABİLİR Mİ?

Türkiye’de yerleşik kişiler kendi aralarında yapacakları konusu serbest bölgeler d hil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan gayrimenkul kiralama sözleşmelerini (konut ve çatılı işyerleri d hil) TL cinsinden yapmak zorundadırlar.

Bu kişilerin, yurtdışında yer alan bir gayrimenkul için yapacakları kira sözleşmesi döviz cinsinden olabilir.

7. TEBLİĞ UYARINCA, 13.09.2018 TARİHİNDEN ÖNCE İMZALANMIş DÖVİZ YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK AKDEDİLEN KONUT VE ÇATILI İř YERİ KİRA SöZLEşMELERİNİ TL’YE ÇEVİRME ZORUNLULUĞU VAR MIDIR? BİR SÜRE SINIRI BELİRTİLMİş MIDİR?

Tebliğ’e göre, 13.09.2018 tarihinden önce, Türkiye’de yerleşik kişiler arasında döviz veya dövize endekli olarak yapılan kira sözleşmelerinin bedelleri, 13.10.2018 tarihine kadar TL’ye çevrilmek zorundadır. Taraflar, bu sözleşmeleri iki (2) yıllık süre boyunca TL olarak devam ettirmek zorundadırlar. Tahsili h lihazırda yapılmış veya gecikmiş kira alacakları bu kapsamda değildir.

Bu iki (2) yıllık süre içerisinde, tarafların kira artış oranı üzerinde anlaşamaması durumunda, TL olarak belirlenen kira bedeli, belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar TÜFE aylık değişim oranları esas alınarak artırılır.

8. TÜRK VATANDAŐI OLAN ÇALIŐANLARIN MAAŐI, DÖVİZ YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK ÖDENEBİLİR Mİ?

Tebliğ'e göre, Türk vatandaŐı olan iŐilere, iŐverenlerinin Türkiye'de yerleşik olmaları halinde döviz ile maaŐ ödenemez. Ancak Türkiye'de yerleşik bir kiŐi/iŐveren ile iŐ akdi bulunan Türk vatandaŐı çalıŐan, iŐini fiilen yurt dıŐında ifa ediyorsa, döviz veya dövize endeksli olarak maaŐ alabilir.

Tebliğ kapsamında, merkezi yurtdışında bulunan bir tüzel kişinin, Türkiye'de bulunan Şubesi, irtibat ofisi, temsilciliği, iŐlettiđi veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahibi olduğu diğer Şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan Şirketler de, Tebliğ kapsamında Türkiye'de yerleşik sayılmazlar.

Bu bakımdan Türk vatandaŐı iŐilerin, yukarıda sayılı tüzel kiŐi iŐverenlerle akdettikleri iŐ sözleşmeleri döviz cinsinden yapılabilir.

9. TÜRKİYE'DE YERLEŞİK OLMAYAN KİŐİLERLE DÖVİZ YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK HİZMET SÖZLEŐMESİ AKDEDEBİLİRLER Mİ?

Evet, akdedebilirler. DıŐarıda yerleşik kiŐilerin taraf olduğu hizmet sözleşmelerinin sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaŐtırılabilir.

10. TÜRKİYE'DE YERLEŞİK BİR KİŐİ, YABANCI UYRUKLU ÇALIŐANINA DÖVİZ YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK ÖDEME YAPABİLİR Mİ?

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan ancak Türkiye'de yerleşik olan kiŐilerin yapacakları iŐ sözleşmeleri, bu Tebliğ uyarınca istisna olarak tutulmuŐtur. Dolayısıyla, yabancı uyruklu çalıŐanlara döviz ya da dövize endeksli ödeme yapılması mümkündür.

11. TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE VATANDAŞLIK BAĞI BULUNMAYAN KİŐİLER İLE YAPILAN HİZMET SÖZLEŞMELERİNİN BEDELİ DÖVİZ YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK ÖDENEBİLİR Mİ?

Türkiye Cumhuriyeti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kiŐilerin taraf oldukları hizmet sözleşmelerinde bedeller, döviz veya dövize endeksli olarak kararlaŐtırılabilir.

12. ÜLKEMİZE DÖVİZ KAZANDIRICI İŐLEMLER DÖVİZ İLE YAPILABİLİR Mİ?

İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satıŐ ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri bu Tebliğ'de istisna olarak tutulmuŐtur. Döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılması mümkündür.

13. TÜRK VATANDAŐININ YA DA ŐİRKETİNİN, YURTDIŞINDA FAALİYET GÖSTEREN BİR KİŐİYE VERECEĞİ HİZMETİN BEDELİ DÖVİZ YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLABİLİR Mİ?

Türkiye'de yerleşik kiŐiler, yurtdışında faaliyet gösteren kiŐilere verecekler hizmete ilişkin sözleŐmelerini döviz ya da dövize endeksli yapabilirler. Önemle belirtmekte fayda var ki, merkezi Türkiye'de bulunan bir tüzel

kişinin, yurtdışında bulunan şubesi, irtibat ofisi, temsilciliği, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahibi olduğu diğer şirketler de yerleşik kişi sayılır. Bu bakımdan  rneğin, Türkiye’de mukim A

şirketinin, Almanya’da bulunan şubesi ya da irtibat ofisi ile aralarında döviz bedelli sözleşme akdetmesi de yasaklanmıştır.

14. ESER SÖZLEŐMELERİNDEKİ ÜCRET TL OLARAK BELİRLENMEK ZORUNDA MIDIR?

Evet, zorundadır. Eser sözleşmelerinin en bilinen  rneği olan inşaat sözleşmeleri, yüklenici – alt yüklenici sözleşmeleri de TL olarak yapılmak zorundadır. Bunun tek istisnası gemi inşasını, tamirini ve bakımını konu alan eser sözleşmeleridir. Yalnızca istisna sayılan bu işler döviz veya dövize endeksli olarak yapılabilir.

15. MENKUL SATIŐ VE KİRA SÖZLEŞMELERİNDE HANGİ PARA BİRİMİ KULLANILABİLİR?

Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri, iř makinaları d hil taşıtların, satış ve kira sözleşmelerinde TL kullanılmak zorundadır. iř makinası, tescile tabi olan ve plakası bulunan araçtır. İlgili mevzuata göre, paletli veya madeni tekerlekli traktör, biçerdöver ve yol inşa makineleri benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, milli savunma ile çeşitli kuruluşların iř ve hizmetlerinde kullanılan, iř amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş; karayolunda insan, hayvan, y k taşınmasında kullanılmayan motorlu araçtır.

Taşıtların (iř makinaları d hil) dışında kalan tüm menkullerin satış ve kira sözleşmelerinin bedelleri döviz veya dövize endeksli yapılabilir.

16. TEBLİĞ’DE TAŐIMA İŐİNE İLİŞKİN BİR DÜZENLEME VAR MIDIR?

Evet, vardır. Buna göre, Türkiye’de yerleşik ticari havayolu işletmeleri, hava taşımacılığında teknik bakım hizmeti veren şirketler, yer hizmetleri veren kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği stat sundeki kuruluşlar ile bu kuruluşların kurdukları yahut doğrudan veya dolaylı en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıklar, Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz veya dövize endeksli sözleşme yapabilirler. Ancak gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iř sözleşmeleri bu kapsamda değildir. Bu sözleşmelerin TL cinsinden yapılması gerekmektedir.

17. TEBLİĞ’DE, ARAÇ KİRALAMAYA İLİŞKİN BİR DÜZENLEME VAR MIDIR?

Evet, vardır. Buna göre 13 Eylül 2018 tarihinden önce dövizle akdedilen araç kiralama sözleşmeleri sürelerinin sonuna kadar geçerlidir. Bu tarihten sora akdedilen sözleşmelerde ise kiralama bedeli yalnızca TL olarak belirlenebilir.

18. TEBLİĞ UYARINCA, BEDELLERİ TL’YE ÇEVİRİLMESİ ZORUNLU SÖZLEŞMELERİN TARAFLARI, ESAS ALINACAK DÖVİZ KURU ÜZERİNDE ANLAŐAMAZLARSA NE OLACAKTIR?

Tarafların mutabakata varamaması durumu için ikili bir ayırım yapılmıştır. Buna göre:

- a- 02/01/2018 tarihi ve öncesinde akdedilen sözleşmelerdeki bedeller için 02/01/2018 tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Efektif satış kuru (Dolar 3,77-TL, Euro 4,55-TL),

b- 02/01/2018 tarihinden sonra akdedilen sözleşmelerdeki bedeller için ise sözleşme tarihinde geçerli olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Efektif satış kuru esas alınarak belirlenecektir.

19. TEBLİĞ UYARINCA, BEDELLERİ TL'YE ÇEVİRİLMESİ ZORUNLU SÖZLEŞMELERİN YENİLEME DÖNEMLERİNDE TESPİT EDİLECEK TUTARLARDA BİR ÜST SINIR VAR MIDIR?

Evet, vardır. Tebliğ uyarınca sözleşme tarihindeki veya 02/01/2018 tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Efektif satış kuru esas alınarak TL'ye çevrilen sözleşmeler yenileme döneminde kadar aynı bedeller üzerinden devam eder. Yenileme döneminde tekrar tespit edilecek tutarlar ise 02/01/2018 tarihinden yenileme tarihine kadar TÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarı geçemez.

Örneğin, bedeli 3.000 USD olan bir sözleşme, 02/01/2018 tarihli dolar kuru ile (3.000 USD X 3.77-TL =) 11.310-TL olarak belirlenmiş olsun. Sözleşmenin yenilenmesi söz konusu olduğunda, sözleşme bedeli 3.000 USD'nin yenileme tarihindeki TL karşılığı olarak belirlenemez. Yenileme bedeli, 11.310-TL'ye TÜFE aylık değişim oranları uygulanarak yeni bedel tespit edilir.

20. TEBLİĞ İLE İSTİSNA TANINAN, YANİ DÖVİZ OLARAK YAPILABİLECEK SÖZLEŞMELERİN S RESİ SONA ERER VE YENİLENMEK İSTENİRSE, SÖZLEŞME BEDELİ DÖVİZ OLARAK KARARLAŐTIRILABİLİR Mİ?

Evet, kararlaŐtırılabilir. İstisna tanınan tarafın talebi olması halinde sözleşme bedelinin TL'ye  vrilmesi gerekir. Bir başka deyişle, istisna tanınması mutlaka sözleşme bedelinin döviz cinsinden ya da dövize endeksli olarak ödenmesini zorunlu kılmaz.

Saygılarımızla,
TILEGAL AVUKATLIK BÜROSU

TARAF VE BAZI SÖZLEŞME TÜRLERİNE GÖRE DÖVİZ CİNSİNDEN YA DA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK AKDEDİLEBİLECEK SÖZLEŐMELER

TARAFLAR	SÖZLEŞME TÜRÜ									
	GAYİRMENKUL		MENKUL		HİZMET				İŐ	ESER
	SATIŐ	KİRA	SATIŐ	KİRA	DANIŐMANLIK	ARACILIK	TAŐIMACILIK	ELEKTRONİK HABERLEŐME		
Her iki taraf Türkiye’de yerleşik kiŐi	HAYIR	HAYIR	EVET *	EVET*	HAYIR**	HAYIR**	HAYIR**	HAYIR**	HAYIR** *	HAYIR****
Taraflardan biri Türkiye’de yerleşik kiŐi diğer yurtdışında yerleşik kiŐi	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET
Taraflardan biri Türkiye’de yerleşik kiŐi, diğer yurtdışında yerleşik kişinin Türkiye’deki Őube/irtibat ofisi/paylarının %50’den fazlası yabancı bir Őirkete ait olan tüzel kiŐiler v.s.	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR
Taraflardan her ikisi de yurtdışında yerleşik kiŐi	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET
Taraflardan biri kamu kurum ve kuruluŐu, diğer Türkiye’de yerleşik kiŐi veya yurtdışında yerleşik kiŐi	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET****	EVET

* İŐ makineleri d hil taşıt satıŐ/ kira sözleşmeleri döviz cinsinden ya da dövize endekli olarak kararlaŐtırılmaz. / 13.09.2018 tarihinden önce akdedilmiŐ bulunan taşıt kiralama sözleşmeleri süreleri sona erinceye kadar geçerlidir.

** i) T.C. ile vatandaşlık bağı olmayan kiŐilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri (ii) ihracat, transit ticaret, ihracat sayılan satıŐ ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri, (iii) Türkiye’de yerleşik kiŐilerin yurt dıŐında ge ekleŐtirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri, Türkiye’de yerleşik kiŐilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye’de baŐlayıp yurt dıŐında sonlanan ve yurt dıŐında baŐlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleŐme ile ilgili hizmet sözleşmeleri DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK YAPILABİLİR.

***İŐini, yurtdışında ifa eden iŐçinin  creti döviz cinsinden ya da dövize endekli olarak kararlaŐtırılabilir. / Türk vatandaŐı olmayan Türkiye’de yerleşik kiŐiler döviz cinsinden ya da dövize endekli olarak maaŐ alabilirler.

**** Gemi inŐa, tamir ve bakım sözleşmeleri döviz cinsinden ya da dövize endekli olarak kararlaŐtırılabilir.

***** Döviz cinsinden veya dövize endekli ihaleler, sözleŐmeler ve milletlerarası andlaŐmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; **yüklenicilerin**  c nc  taraflarla akdedeceği iŐ sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaŐtırılmaz.